

ספר

מסילת ישרים

על דרך הסוד

שנמסר מפי מורינו רה"י הרה"ג ר' אברהם יעקב פריצקי שליט"א

שיעור עשירי

המנוחה

יוצא לאור

לעילוי נשמת האשה הדגולה

מרת אליז בת מזל ע"ה

ולרפואת שני בת רינה

קונטרס זה יוצא לאור על ידי מכון "דעה את ה'" להוצאת ספרים ומאמרים על דרך "חכמת האמת", שעל ידי "שיבת השער לה" ללימוד הנגלה והנסתר.

עד שִׁידְמוּ רַב בְּנֵי הָאָדָם שֶׁהַחֲסִידוֹת תְּלוּי בְּאֵמִירַת
מִזְמוֹרִים הַרְבֵּה, וְיִדְוִיִּים אַרְכִּים מְאֹד, צוֹמוֹת קָשִׁים
וְטְבִילוֹת קָרַח וְשֶׁלֶג, כָּלֶם דְּבָרִים אֲשֶׁר אֵין הַשֶּׁכֶל נָח
בָּהֶם וְאֵין הַדַּעַת שׁוֹקֵטָה. וְהַחֲסִידוֹת הָאֵמֶתִי הַנִּרְצָה
וְהַנְּחֻמָּד רְחוֹק מִצִּיּוֹר שְׂכִלְנוּ, כִּי זֶה דָּבָר פְּשׁוּט - "מִלְתָּא
דְּלֹא רְמִיא עֲלֵה דְאַנְשֵׁי, לָאו אֲדַעְתָּה" (בבא בתרא ל"ט
א').

לאו אדעתיה

פירוש דברי רבינו באופן בסיסי הוא, שאין אפשרות לומר שהחסידות האמיתית – שעניינה הוא עשיית חסד עם בוראנו תלויה באמירת מזמורים הרבה ודויים ארבים מאד צומות קשים וטבילות קרח ושלג, שהרי כלל הוא שדבר שהוא נכון מביא לכך שהשכל יהיה נח והדעת תהיה שוקטה בו, ואילו דבר שאינו נכון אינו מביא למנוחת הדעת. משום כך, מכיוון שבדברים הנזכרים "אין השכל נח בהם ואין הדעת שוקטה" ובמילים פשוטות – אין הגיון לומר שדברים אלו הם החסידות, הרי מוכיח הדבר שהם אינם נכונים.

על כך ממשיך רבינו ואומר, שיש הוכחה לכלל זה – שדבר שהוא נכון אמור להיות הגיוני ומיישב את דעת האדם ואילו דבר שאינו נכון לא אמור להיות הגיוני ומשום כך אינו מיישב את דעת האדם, והיא מלשון חז"ל "מלתא דלא רמיא עליה דאנש" – שפירושו הוא שכל דבר שאינו מוטל על האדם, "לאו אדעתיה" – הרי הוא אינו מיישב את דעתו.

אם כן, מוכח שהחסידות היא לא באמירת מזמורים הרבה, ודויים ארבים מאד, צומות קשים וטבילות קרח ושלג, שהרי הם – כלם דברים אשר אין השכל נח בהם ואין הדעת שוקטה.

"דעת"

באמת, עומק עניין "סוגיית" זו – שדבר נכון מביא ליישוב הדעת, היא סוגיית ספירת ה"דעת".

כפי הנזכר במאמרים הקודמים, מבנה כל דבר המתהווה הוא בסדר י', ה', ו', ה'. י' – תכנית בסיסית, ה' – פיתוח התכנית, ו' ביצועה בפועל, ה' – תכלית ושבייתה מכלל התכנית.

והנה, הדבר המחבר בין כל השלבים – החל מראשית התכנית ועד לסוף התכלית, היא ה"דעת". פירושה של תיבת "דעת" הוא מלשון חיבור כמו "והאדם יגע את חוה אשתו", שפירושו הוא "התחבר".

"דעת" זו, היא היא המשכילה לבחון נכון מהו הרעיון הראשוני, איך מפתחים את התכנית, איך מיישמים אותה בפועל, ואיך מגיעים אל סוף המטרה – אל המנוחה ואל הנחלה.

אדם "בר דעת" נקרא כך, משום שהוא יודע לאזן ולחבר באופן נכון בין כל אותם ארבעה חלקים. הוא מביא לכך שהרעיון הראשוני יוכל להיות מציאותי – לא יותר מידי ולא פחות מידי, הוא מביא לכך שפיתוח התכנית יהיה נכון – לא יותר מידי ולא פחות מידי, שיישומה בפועל יהיה באופן נכון – לא יותר מידי ולא פחות מידי, והעיקר העיקר, הוא יודע להביא אל סוף המטרה – אל המנוחה ואל הנחלה באופן הנכון והטוב ביותר.

זהו שאמרו חז"ל "דעת קנית מה חסרת דעת חסרת מה קנית", משום ש"בר דעת" שולט על כל המערכות ובונה נכון את הדברים, ואילו מי שאינו בר דעת – מפסיד הכל.

זו היא ה"דעת" עליה כותב רבינו "כִּלְמֵ דְבְרִים אֲשֶׁר אֵין הַשְׁכָּל נָח בָּהֶם וְאֵין הַדְּעָת שׁוֹקֵטָה. וְהַחֲסִידוֹת הָאֲמִתִּי הַנִּרְצָה וְהַנְּחָמָד רְחוֹק מִצִּיּוֹר שְׁכִלְנוּ, כִּי זֶה דְבַר פְּשׁוּט – "מִלְתָּא דְלֹא רְמִיָּא עֲלֶיהָ דְאֲנִשׁ, לְאוֹ אֲדַעְתָּה", משום שמנוחת הדעת נמצאת רק עם בניין נכון של כל מבנה הדברים.

השביטה

ביתר עומק – ביאור כלל זה – "מִלְתָּא דְלֹא רְמִיָּא עֲלֶיהָ דְאֲנִשׁ לְאוֹ אֲדַעְתָּה", הקובע שדבר שהוא נכון מביא לכך שהשכל יהיה נח והדעת תהייה שוקטה בו, ואילו דבר שאינו נכון אינו מביא לכך.

חשיבות בירור הדבר היא, משום שקביעה זו – שדבר נכון מביא למנוחת הדעת ואילו דבר שאינו נכון אינו מביא לכך, היא היא שהוכיחה את טעות רוב בני האדם החושבים שהחסידות תלויה באמירת מזמורים וכדו', והיא האמורה להביא אותנו אל החסידות האמתית ממנה בני האדם מתעלמים.

הנה, באופן בסיסי קביעה זו מושתתת על כך שההגיון אומר שהקב"ה ברא את העולם באופן ששכל האדם אמור להיות רגוע עם דבר נכון, והוא אמור לא להיות רגוע עם דבר שאינו נכון. אם כן, יש הכרח שהמעשים שהם הם החסידות האמיתית, אמורים להיות דבר הגיוני.

ואולם, ביתר עומק, מבנה זה מושתת על כלל מבנה הבריאה.

הנה, כלל מבנה ותבנית הבריאה הם ששה ימים, שייעוד כולם הוא להגיע אל שביתת יום השבת. במקביל לשבעת ימים אלו, הרי מבנה כלל הבריאה הוא ששת אלפים שנה, שייעודם הוא להגיע אל האלף השביעי – שבת ומנוחה לחיי העולמים.

באמת, מלבד מבנים בסיסיים אלו, כך כל שבוע מורכב מששה ימים, המיועדים לשביתת יום השבת. סדר הדבר הוא, שכל אדם השומר את תבנית ששת הימים והשביתה ביום השבת, הרי הוא מתאם את עצמו לכלל מבנה הבריאה, והוא הוא הדבר המביא לחיי העולם הבא שיהיו באלף השביעי.

על דרך זו, כך הוא גם בסדר ירידת הקב"ה בהר סיני. סוף מטרתו היא להגיע אל שרייתו בעולם שהיא במקדש, והוא מקום מנוחתו ונחלתו. מקורה של "תבנית" זו של מנוחה זו במשכן ובמקדש, היא באותו "מבנה" של ימי הבריאה המביא אל המנוחה.

ובאמת, לא רק שבעת אלפים השנה ושבעת ימי השבוע וירידת הקב"ה בהר סיני מקבילים לשבעת ימי הבריאה שהם כלל תבנית הבריאה, אלא כל "מבנה" שישנו בעולם מקביל להם. משום כך, ייעודו של כל מעשה שעושה האדם הוא להגיע אל המנוחה שבו, עד שאין כל מבנה הן בדרכי הבורא והן בדרכי האדם שאינו תואם מבנה זה – שייעודו הוא להגיע למנוחה מאותו הדבר.

אם כן, הדבר המחייב שדבר שהוא נכון יביא לכך שהשכל יהיה נח והדעת תהייה שוקטה בו, הוא משום שהדעת דורשת שכל דבר יהיה מקביל לתשתית ימי הבריאה ולכלל תבניות העולם, ואילו הדעת אינה נותנת שיהיה יישוב הדעת מדבר שאינו מקביל לתשתית

הבריאה ולכלל תבניות העולם. זוהי הסיבה שדבר שאינו נכון אינו מביא למנוחת הנפש וליישוב הדעת.

המעשים והשביתה

מכאן למשמעות מעשית אלינו:

על בסיס הנזכר, שכל מבני הבריאה – הן הפרטיים והן הכלליים "מובנים" אל מנוחה, הרי מכריח הדבר שכך גם כל עבודת בוראנו אמורה להגיע אל מקום מנוחה. סוף מנוחה זו, היא המנוחה של ה"מבנה הגדול" של שית אלפי שנין וחד חרוב – בו תהיה מלוכת בוראנו.

על כך כותב רבינו, שמכאן באה חובתינו לכלכל מעשינו ב"דעת", ולבחנם באופן שכל המביא ל"יישוב ומנוחת הדעת" תואם את מבנה הבריאה, ואילו כל שאינו מביא ל"יישוב ומנוחת הדעת" אינו תואם את מבנה הבריאה. אם כן, הם "ביטול זמן"!

על בסיס זה מחוייב הדבר, שיש לנו לתת את הדעת להבחין נכון – הן במעשינו הפרטיים והן במעשנו הכלליים, בכל תלמוד תורתנו וקיום מצוותינו, האם הם אכן בכיוון להביא את התכלית הנרצית שהיא המנוחה, או לא.

הקטן והגדול

באמת יש בדבר שתי בחינות.

הנה, כפי הנזכר, כל מעשה קטן וגדול מובנה על אותה תבנית של שם הוי"ה המביא אל המנוחה. אם כן, יש "הווי"ת גדולות", ויש "הווי"ת קטנות".

דרך משל. אדם המעוניין ללמוד משנה אחת, הרי ההווי"ה היא בסדר של י' – תכנית בסיסית ללמוד את המשנה, ה' – פיתוח התכנית איך ללמדה, ו' ביצוע הלימוד בפועל, ה' – תכלית ידיעתה עד לשביתה.

הוי"ה זו היא הוי"ה קטנה. במקביל לכך יש על אותה הדרך הוי"ה של מסכתא שלמה, וכן של כל הש"ס, וכיוצא בזה של כל דבר.

כאן יש לבדוק את הדברים בשני אופנים:

א. האם "מבנה" של כל הוי"ה – הן קטנה הן גדולה בנוי נכון ומביא למנוחה, ובאופן שאם הוא נכון הרי הוא מקביל לתבנית הבריאה, ואם לא – לא.

ב. על איזו הוי"ה הוא עובד, כשהדבר ברור שככל שהוא עובד על הוי"ה גדולה יותר, הרי הדבר נכון יותר.

והנה, המבנה הכללי של הבריאה הוא כבוד הבורא, העולה מכל התורה ומכל הבריאה. על כן, ראוי לו לאדם להפעיל את דעתו ולברר היטב. הנה, לומד אני עניין זה כך וכך. א. האם יש לי תכנית מסודרת עד לסוף הדבר. ב. האם זה אכן מוביל באופן ברור אל המבנה הכללי של כלל המנוחה, או לא?

הבחנה זו, היא היא שתקבע האם הולכים אנו בכיוון כלל הבריאה או לא.

שיעורי הישיבה מתקיימים בבית הכנסת הגר"א למטה רח' הפסגה 51 שכונת בית וגן, ונשמעים בטל' הישיבה 02-5606201, ב"קול הלשון" בקו ישיר לשיעורי הרב 0732951392, ואף ניתנים לצפייה באתר קול הלשון.

בזמני השיעור, ניתן להשתתף בשיעורים אלו גם באופן חי בתוך השיעור, ב"זום", דרך קו הישיבה, ודרך הקו של קול הלשון.

שיעורי הישיבה:

ימים א' - ו' לאחר תפילת ותיקין - תקט"ז תפילות לרמח"ל

ימים א' - ה' בין השעות 21.30 - 22.30 - ספרא דציניעותא בעיון

יום חמישי בשעה 3.00 - פרשת השבוע

יום שישי בשעה 10.00 - שערי אורה

שבת קדש בשעה 16.00 - מסילת ישרים

מוצש"ק בשעה 22.00 - זוהר - היכלות בראשית

לפנייה בכל ענייני הישיבה, לתרומות ולהנצחות, להצטרפות לרשימת התפוצה, להשגת ספרי מורינו ראש הישיבה "יסוד הבריאה" שני חלקים, "יסוד המועדים", "צוציתא", "בינת הדעת", "אדיר במלוכה" שני חלקים ועוד חוברות שיצאו לאור, ניתן לפנות לטל' הישיבה 02-5606201, או לטל' 0504169427 או למייל yeshiva@hashaar.com

תרומות ניתן להעביר גם ב"נדרים פלוס", על שם "ישיבת השער להשם".

לשאלות בלימוד ישירות לראש הישיבה ניתן לפנות לטל' 0527126035 בין השעות 20.45-21.15 או למייל roshyeshiva@hashaar.com